

Előfizetési ár:

Égész évre 8 frt = 16 kor.
Félévre 4 frt = 8 kor.
Negyedévre 2 frt = 4 kor.

Községeknek, közigazgatóknak és néptanítóknak:

Égész évre 6 frt = 12 kor.
Fél évre 3 frt = 6 kor.

Egyes szám kapható:

a kiadóhivatalban, a főlétszédber, Köszl János, Hochrein J. és fia i. üzletében.

PÉCSI

POLITIKAI VEGYESTARTALMU LAP.

Hirdetések

elfogada kiad hivatal (lyceum könyvnyomda), hol mindenkor a legjutányosabb árak szabotnak. Minden beiktatót hirdetés után 30 kr = 60 fillér bélyeg-dij fizetendő.

Nylttér 1 sor 1 ft 2 korona.

Kéziratok

a szerkesztőségbe (lyceum könyvnyomda) küldendők.

Megjelenik hetenként kétszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: lyceumi könyvnyomda.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Közegészségi Egyesület.

A képviselőház idei budget-vitájából az ország azon megdöbbenő tudatalt lett gazdagabb, hogy hazai közegészségügyünk ijesztően elhanyagolt állapotban van Nemcsak hogy népünk tanulatlan, kuruzslásra hajlandó és irtozik az orvosi segély igénybevételétől, méginkább pedig az orvosi és gyógyszer-tári költségektől, de ezen kívül a kör-orvosi állások is oly rossz javadalma-zásnak, hogy az orvos tisztességes megélhetését nem biztosíthatják, minék következtében a reményeikben csalódott orvosok állásaikat elhagyják és így az ország igen számos vidéke lehet mondaní állandóan orvos nélkül van, ki-mondhatatlan kárára és veszedelmére a közegészségügynek.

Magyarországon, még ha járványok nem dálnak is, évenként ezer és ezer ember hal meg orvosi gyógykezelés nélkűl, nem is szólva az ezernyi számban elhaló gyermekágyas nőkről, kik a bába-ügy rendezésével nagyrészt megmenntethők lennének kisdedeikkel. És mit szólnak a napról-napra terjedő magzat-elhajtásról, mely drákói szigorral, ha kell, király-biztos kiküldésével már régen csirájában lett volna elfojtandó? Hát a lenclházak hiányában elpusztuló csecsemők ezrei? Pedig ha valahol, ép e téren volna legkönnyebben a siker elérhető, ha a kormány az ország több vidéki központjában létező ilyenmű emberbaráti intézeteket és kórházakat tetemes segélyben részesitené és tervszerűen fejlesztené!

De nem folytatjuk tovább, mert hiszszük, hogy a kormány kétségbevonhatatlan jó akarata számolni fog a parancsoló szükséggel és minden lehető fölkarolva rövid időn csodákat fog művelni a közegészségügy eddig elhanyagolt terén. Hiszszük ezt annyival inkább, mert immár a társadalom is mozogni kezd és nevezetesen az „Országos Közegészségi Egyesület“ mozgalmat indított meg, hogy az ország vidéki nagyobb központjain fiók-egyletek létesüljenek.

Az „Országos Közegészségi Egyesület“ megbízásából dr. Loewy Lipót, a pécsi orvosi kar egyik legkiválóbb tagja búzgólkodott a fiók-egyesület létesítésén. Fáradozását siker koronázta. A megypüspök, a főispán a legnagyobb elismeréssel fogadták dr. Löwy búzgólkodását

és ígérték meg hozzájárulásokat, a mi-ben a pécsi társadalom színe-java lelkesedéssel követte társadalmunk e két elsőrangú tényezőjének példáját.

A fiók-egyesület alakuló ülését Kardos Kálmán főispán f. hó 9-ére, d. u. 5 órára hívta össze a „Nemzeti Casino“ nagytermébe.

A legteljesebb elismeréssel üdvözöljük Kardos Kálmán főispán népszerű alakját az új működési téren, melyen igazi missiót teljesíthet és hiszszük is, hogy e missiót teljesíteni fogja.

A közegészségi szolgálat államosítása — ez azon jelszó, melynek szolgálatában állunk egy évtized óta, annak megvalósításának szükségességét hangsúlyoztatva.

Reméljük, hogy az alakulandó új egylet minden tagja lelkesedni fog e célért és közre fog hatni annak mielőbbi megvalósítására.

Az „Országos Közegészségi Egyesület“ felhívása:

Az Országos Közegészségi Egyesület 1887-ben megalakult s működését megkezdte. A cél, melyet az egyesület maga elé tűzött — a nép egészségének javítása s ezzel karöltve a kultúra s a nemzeti vagyonosodás előmozdítása — szép és hasznos; az eszközöket azonban, melyekkel azt elérheti, ezután kell törekvéssel és kitartással megszereznie.

Célunk ép úgy humanus, mint hazafias.

Magyarország nagy területén a népek milliói nem örvendenek annak a jó egészségnek, nem remélhetik azt az élettartósságot, mely más művelt országok népeinek része. Az ember egészsége nálunk — az szellértől föl a legmagasabb rangúig — több ártalomnak van alávetve, mint más nemzetek között Nyomja a szegény nép egészségét az értelmetlenség, a mely még az anya egészséges keblén is meg tudja mérgezni a csecsemőt rendetlen és értelmetlen életmódjánál fogva; a mely vakká teszi a népet a ragadós betegségekkel — a tifusszal, himlővel, difteritisszel, trachomával, kolerával szemkőzt; és nyomja a népet a tehetetlenség is, mely oduba viszi lakni, kátyuból itatja, szennybe-piszokba fűroszti s betegségében magára hagyja.

Azonban a jobb módú is országszerte szenved egészségében, mostoha közegészségi viszonyaink miatt. Nincs városunk, melyben — a gazdag ép úgy, mint a szegény — tiszta levegőt szivhatna, fertőzésmentes vizet ihatnék, tiszta környezetben lakhatnék s hamisítatlan elemlemmel és itallal élhetne; mert nincsen sehoh jó csatornázás, ritka a jó víz, kivétel az egészségesen épült s célzatosan rendezett tartott ház, és ellenőrizet-

len a tápszer-kereskedés. Egyszersmind a szegényvel és gondatlannal egyformán fenyegeti a jobb módú és műveltet is a pusztító járvány, mert velök együtt él s nem sáncolhatja el magát az amazok között lappangó s időnkint kitörő ragály ellen.

Az állam és a közigazgatás küzd mindeme káros viszonyok ellen, azonban karja és ereje nem terjedhet mindenhová. Azért alakítottunk támogató-sukra egyesületet, hogy ennek tagjai, szerte az egész országban ezer és ezer szemet szolgáltassanak a hiányok feltárára, ezer és ezer lelkes szívet azok ellen küzdésre Hálózza be egyesületünk az ország egész területét, gyűjtöns velünk erőz és velünk buzduló tagokat minden városban és községben, hogy e célnak megfelelhessünk. Méltán számít-hat egyesületünk e tekintetben a humanusság s a kultúra minden hívere és munkására: az orvosokra, a papokra, tanítókra, a közigazgatás férfaira, a technikusra, a gyógyszerészre szóval a társadalom összes művelt osztályaira.

Egyesületünk a felvilágosodás és felvilágosítás fegyverével kíván a közjóért munkálkodni. Tagjai között, s tagjai segítségével a nép között terjeszténi kívánja az egészséges lakás, helyes táplálkozás, az értelmes gyermekápolás, a ragadós betegségek ellen védekezés, a tisztaság stb. ismeretét, hogy ily módon a mi népünk is, a mely nem költethet milliárdot és száz milliókat a közegészségügyre, mint Anglia vagy Németország, Franciaország, legalább azt a védelmet szerezhesse meg egészségének, a mit az értelem, a fölvilágosodás meg a szegényebnek is kezebe ad. E fölvilágosításra töreksszünk minden rendelkezésünkre álló eszközzel.

Reméljük, hogy az által, hogy egyesületet alkotunk, hogy tagokat gyűjtünk, hogy a közegészségügy fontosságát hangsúlyoztuk, már hasznosat teszünk a nép egészségének. Reméljük, hogy egyesületünk munkálkodása által, gyűléseink és népszerű előadásainkkal a fővárosban úgy mint a vidéki osztályok segítségével az ország minden részében a közönyösség helyébe — a mely legveszedelmebb ellensége a közegészségügynek — érdeklődést keltünk a nép egészsége iránt.

Egyszersmind addig is, a mig egyesületünknek idővel módjában lesz munkásságot alapszabályaiában kijelölt még szélesebb körben kifejteni, felvilágosító lapot adunk ki, az „Egység“-et, a melyben az egészség oltalmazásának és fejlesztésének ismeretét hirdetjük.

Hogy a részvétel egyesületünkben mentől szélesebb körű legyen, s hogy mentől többen olvashassák lapunkban az egészségtan alapismereteit, az egyesületi partoló tagsági díjat 1 frtban állapítottuk meg s ezen csekély összegért a lapot minden tagnak megküldjük

De hogy ezt tehessük, a pártoló tagokon kívül rendes és kiváltképpen alapító tagokra és adományozókra is van szükségünk, a kik valamivel magasabb díjkkal és áldozatukkal lehetővé teszik a lapnak kiállítását és fenntartását

Bizalommal fordulunk hazánk minden polgárához, hogy sok irányban lefoglalt jötekményüket egyesületünk számára is kikérjük s közreműködését az egyesület megerősítésére megnyerjük

A tagok pártolása szolgáltatja kezünkbe az eszközt célunk felé haladhatásra

* * *

Azok névsorát, kiket tagokul ajánlani méltóztatik, pontos címükkel s az esetleg befizetett tagdíjjal, avagy alapítványi összeggel együtt egyesületünk titkári hivatalába (Észterházy-utca 5. sz.) kérjük küldeni. A tagsági befizetéseket s adományokat az egyesület lapjában nyilvánosan nyugtatványozzuk.

Egyesületi tagot különben is bármikor a titkári hivatalba címzett levéllel ajánlani lehet.

Az egyesület lapja, az „Egészség” ez idő szerint minden 2-ik hónapban, legalább 2 iv terjedelemben jelen meg s minden tagnak — alapítóknak, rendes tagoknak, valamint pártolóknak is — díjmentesen megküldetik

Az Egyesület választmánya

Közegészségi jelentés Baranyavármegyéből 1892. évről.

I. Közegészségi állapot.

A közegészségi állapot sem általában az 1891. évihez hasonlítva nem volt kedvező, minthogy nemcsak a megbetegedések száma, de a halálozás is jelentékenyen nagyobb volt, mint a múlt évben, mely rossz közegészségi viszonyok a heveny fertőző kórok nagyon sűrű jelentkezésének különösen pedig a roncóló toroklob rendkívüli nagy kiterjedésének tulajdoníthatók.

II. A kórállapot.

A lefolyt 1892. évben is, mint rendszeren, a hűvösebb, nedvesebb évszakban a légző szervek bántalmái, — a nyári szárazabb hónapokban pedig az emésztő szervek zavarai voltak a leggyakoribbak; az év kórallapotának jellegét azonban leginkább a hevenyfertőző kórok képezték, melyek közül főleg a roncóló toroklob volt az, a mely majdnem az egész éven át, és a vármegyének közel az egész területén uralgott és pusztított

Jött azután a konok ragályos kórokhoz a nyár folyamán még az a zsiari cholera is mely Budapestről egy hajó által Mohácsra behurcoltatván, ott csak hamar járványosan kezdett terjedni, és noha a csakugyan nagyon gondos és erélyes intézkedések által csak kis mértékre szorított, mégis 19 emberéletet ejtett áldozatul, míg Duna-Szekesön és Nádason, hol a cholera szintén, de csak sórványosan lépett fel, az első községben 1, a másodikban meg 2 egyén veszett el e bajban.

Uralkodtak pedig az 1892. évben. Baranyamegye területén járványosan, illetőleg rendkívül nagy kiterjedésben:

1. a roncóló toroklob: Albertfalu, Baán, Beremend, Darázs, Dárda, Duna-szekeső, Göröcsöny, Gyűd, Heregce-Márok, Hidasd, Hosszú-Hetény, Kácsfalu, Karancs, Kis-Harsány, Kis-Közszegh, Mohács, Nádasd, Nagy-harsány, Palkonya, Patacs, Pellérd, Szaboles, Siklós, Vasas, és Viszló.

2. a kanyaró: Feked, Gordisa, Hás-ság, Kistótfalu, Mágocs, Magyar-Sóros, Magyar-Úrögh, Német-Úrögh, Patacs, Siklós, Szárász, Vaiszló, Vasas, Véménd, és Viszló.

3. a hagymáz: Hidasd, Lovász-hetény, Nádasd, Páprád, Pécsvárad és Szilagy községeiben, végül mint már említve volt.

4. a cholera: Mohács nagyközségben. Ezeket kivül sórványosan még a vörheny, a vérhas, a fültöm irigylóbnak és az influenzának (ez utóbbinak nevezetesen január és december hónapokban) számos esetei fordultak elő.

Az uralgó kórmentő hurutos-lobos, a betegségek lefolyása általában elég kedvező volt; csak a roncóló toroklob mutatkozott igen súlyos lefolyásúnak, nagyon is gyakran halálos kimenetellel.

Az orvosok a diftheritissel szemben megtették mindenütt köteleességeket, de a betegek elkülönítése és a helyes fertőtlenítési eljárás mindenre célból kiadott rendelet, oktatás és buzdítás dacára az ez idő szerint még létező viszonyok közt általánosan kivihetőek nem voltak, és csak itt-ott lettek egyes értelmesebb családokban igazán és okszerűen foganasítva.

A szemeses köthártyalob megýenken ez évben sem nyert nagyobb kiterjedést. Összesen 11 új eset jött észlelés alá, úgy, hogy a múlt évről maradt 5 ily beteggel együtt összesen 16 trachomás egyén lett kezelve. Ezek közül gyógyult illetőleg a ragálytalanság stádiumáig javult 13, év végével Fezelesben maradt még 3 Mindannyi felmerült esetben pedig az illetőknek laktársai, rokoniak, szomszédjai, és a helybeli mindannyi iskolás gyermekeknek szemei a járási — vagy a kórorvos által megvizsgáltattak, úgy mint mindannyi valaha trachomás gyanánt bejelentett volt egyén folytonos ellenőrzés alatt áll.

III. Kórházak.

A Baranyavármegyében létező egyetlen gyógyintézetben, a mohácsi kórházban az ide csatolt kimutatás szerint a beteg forgalom a következő volt.

Az 1891. évről visszamaradt 2 férfi, 3 nő, 5, 1892. évben felvétellett 19 férfi, 6 nő, összesen 30. Ezek közül gyógyult 9 férfi, 6 nő, 15, javult 3 férfi, gyógyulatlan maradt 1 nő, meghalt 8 férfi, 1 nő, 9, év végével kezelesben maradt 2 férfi, összesen 30.

Az ápolási napok száma 1102 volt, esik tehát egy betegre átlag 36 7 ápolási nap.

Mohács nagyközségnek ezen csakis 9 ágygal felszerelt kórházának kibővítése évek óta tervezetik ugyan, azonban ez évben sem történt meg. Az ez irányban mindinkább érzett hiányon segitendő megyei alispán ur egy a kor igényeinek megfelelő nagyobbításérü megyei kórháznak mielőbbi lebesítésére már is megkezdte a szükséges előmunkálatokat és intézkedéseket.

IV. Halálozás

Baranyavármegye területén meghalt az 1892. évben 5432 finemű, nőnemű 5309, összesen 10,711, 1891-ben 4461 finemű, nőnemű 4224, összesen 8685, a halálozás tehát 2056-al volt nagyobb mint a múlt évben.

Az utolsó népszámlálás szerint 287665 főnyi lakosságnak minden 1000 felkéréselt az 1892. évben 37-1 1891-ben 30-2 haláleset. Ezek közül tett a 7. életév végéig meghaltak száma 1892-ben 5488, 51 százalékal, 1891-ben 4641, 53 5 százalékal.

Nem orvosoltottak pedig a halottké-meknek nem igen megbízható, valószínűleg igen is kicsinyre vett számadásai szerint a meghalt 7 éven aluli gyermek közül 1892-ben 1835, 17 százalékal, 1891-ben 1122, 12-9 Nem orvosoltottak a meghaltak közül 7 éven felüli egyén az 1892-ben 1901, 17-7 százalékal, 1891-ben 2431, 28 százalékal. Nem orvosoltottak tehát összesen 1892-ben 3736, 31-7 százalékal, 1891-ben 3553, 40-9 százalékal.

Járások szerint felosztva meghalt az 1892. évben a pécsi járásban a 37403 la-

kósból 1418, 38 százalékal, 1891-ben 1009, 27 százalékal, a baranyavári járásban az 51681 lakosból 1829, 37-4, 1891-ben 1488, 29 százalékal; a siklósi járásban a 35614 lakosból 1108, 31-2, 1891-ben 816, 23 százalékal; a hegyháti járásban a 44192 lakosból 1985, 44-6, 1891-ben 1795, 40-4 százalékal; a mohácsi járásban 46822 lakosból 1687, 36, 1891-ben 1389, 29-7 százalékal; a pécsvárad járásban a 34975 lakosból 1269, 36-4, 1891-ben 1053, 30-1 százalékal; a sztlőrinci járásban a 36368 lakosból 1445, 39-4, 1891-ben 1135, 30-9 százalékal. A halandóság tehát e szerint legnagyobb volt a hegyháti, legkevesebb, de még mindig elég nagy a siklósi járásban.

A kir. tanfelügyelőnek a tanítók által nyújtottadatai szerint az 1891—2-ik tanévben iskolás gyermekek közül meghalt Baranyavármegyében 3 és 6 év közti óvodaköteles gyermek 1417, 6 és 15 év közti tanuló 703, összesen 2121.

A halottkémlés mindannyi hullán teljesítettett.

V. Halálokok.

A halálesetek a fontosabb halálokokat tekintve, következőképen osztottak: Aggkór 1892-ben 961, 1891-ben 1033 Górcsök 1892-ben 1060, 1891-ben 1152. Velezűletett gyengeség 1892-ben 847, 1891-ben 1175. Tüdőlob 1892-ben 597, 1891-ben 501. Tüdővész 1892-ben 997, 1891-ben 921. Székhűdes 1892-ben 209, 1891-ben 235. Hörghurut 1892-ben 301, 1891-ben 312. Hagymáz 1892-ben 225, 1891-ben 184. Roncsoló toroklob 1892-ben 1781, 1891-ben 500. (Gyermekekágyi láz 1892-ben 85, 1891-ben 80, Vérhas 1892-ben 1 3, 1891-ben 97. Himlő 1892-ben 28, 1891-ben 33. Gyilkosság és erőszakos halál 1892-ben 48, 1891-ben 29. Öngyilkosság 1892-ben 18, 1891-ben 26. Véletlen halál 1892-ben 62, 1891-ben 54. Kanyaró 1892-ben 248, 1891-ben 346. Bélhurut 1892-ben 437, 1891-ben 363. Gyermekaszaly 1892-ben 362, 1891-ben 372. Cholera 1892-ben 22, 1891-ben 00. Egyéb betegségek 1892-ben 2337, 1891-ben 1272. A kórmekem megállapítása 24 községben orvosok által a többi 333 községben pedig képesített (többnyire paraszt) halottkémlés által történt mely utóbbiaknak adatai természetesen nagyon megbízhatlanok, sőt hiányosak is.

VI. Védhimlőoltás.

Az 1892. évben Baranyavármegyének 29. oltókerületében 29. oltó orvos által beoltatott összesen 13,905 gyermek, tehát 470-el kevesebb mint a múltévben, legnagyobb részben jó sikerrel. Ismét oltás volt ezek közt 5,938. A hivatalból eszközölt védhimlő oltásoknál ez évben is kizárólag állati himlő nyirk használatot.

VII. Boncolatok.

A megyei járás orvosok által a lefolyt évben 93 boncolás lett teljesítve (24-el kevesebb mint 1891-ben.)

A halálokok minősége szerint történt a boncolás erőszakos halál miatt 22, 1891-ben 35 esetben, öngyilkosság miatt 18, 1891-ben 28 esetben, baleset vagy véletlen halálozás miatt 56, 1891-ben 57 esetben.

Törvényszéki boncolat végrehajtva a kir. törvényszék közegei által 32 esetben, lett eszközölve; 26-szor erőszakos halál, és 6-szor természetes vagy véletlen halál eredménytel.

Látélet adatott ki könnyű sértésről 163, 1891-ben 222, súlyos sértésről 61, 1891-ben 87, összesen 227, 1891-ben 309

VIII. Gyógyszertárak.

Baranyavármegyében az 1892 évben volt törzs- (real) jogu gyógytár 2, személyesjogu 16, összesen 18. Ezenkívül kézi-gyógyszertár tartására fel volt jogosítva 9, kórorvos és 1. bányarvos.

A gyógyszerterek kivétel nélkül mind megletek vizsgálva és általában rendszeren

találtattak, egyes falusi gyógyszerárak forgalma azonban oly csekélynek bizonyult, hogy fenállásuk komolyan veszélyeztetve látszik.

A 18 nyilvános gyógyszerárak közül 14-ben maguk a tulajdonosok teljesítik a felügyeletet, 4-ben, a melyet gyógyszerész-özvegyek, illetőleg kiskoru gyermekek bírnak, gondnokok által leez a felügyelet teljesítve. A gyógyszerárakban összesen 5 okleveles, 4 nem okleveles segéd és 4 gyakornok működött; 7 gyógyszerárban a tulajdonos, illetőleg a gondnok egyedül volt kénytelen működni, minthogy a gyógyszerár csekély forgalma segédet tartani nem enged.

A gyógyszerárak körül változás történt annyiban, hogy Szabolcsban a Sümeghy Árpád-féle „szent-Borbélyához” címzett személyes jogú gyógyszerár a Nmgú belügyminiszeriumnak 1892. évi 37.475/VI. 11. számú engedélyével Balogh Gyula okleveles gyógyszerészre ruházott át, és hogy Sásdon Mandák Gyula, és Mágocson Szép Géza gyógyszerészek elhunytával ezeknek özvegyeire és kiskoru gyermekeikre szállott az 1876. évi XIV. t. c. 132. §-a értelmében az elhunytak által birt személyes gyógyszerészeti jogosítvány hasznélvezete.

IX. Közegészségügyi személyzet.

Baranyavármegye törvényhatósága területén az 1892. évben működött közegészségi személyzet a következő volt: Orvostudor 1892. évben 32, 1891-ben 33, Sebész 1892. évben 12, 1891-ben 9, Okleveles baba 1892. évben 47, 1891-ben 42. Ezek közül volt hivatalos állásuk szerint: megyei tisztí főorvos 1, járás-orvos 7, községi orvos 2, körorvos 21, 1891-ben 17, Bányarvos 3. A létező 30 közegészségi kör közül be volt töltve 21, betöltetlen 9.

A körorvosi viszonyok tehát a mult évihez képest haladást mutatnak fel. Betöltöttet ugyanis: a nádasdi körorvos állás Jáhoda Gábor által, a lancesuki dr. Hermann Manó, a somberekdi dr. Révész Zsigmond, és a magyar-meskei Ernzt Mark által, dr. Kiss Gábor eltávazása által megürült vörösmarhi körorvosi állást pedig dr. Fuchs Soma foglalta el.

Maiss község önként egy községi orvosi állást szervezett, mely azonban csakis 1893-ben lesz betöltve.

A vármegyének a babaügy rendezése tárgyában hozott szabályrendelete a Nmgú belügyminiszerium megerősítését nyrván, ez évben már 9 asszony nyert körházi kiképzést és ennek alapján megfelelő vizsga után főorvosi baba-kepesítést.

X. Közegészségi hatóságok működése

a) az egészsegre alkalmas tápszerék és egyéb veszélyes tárgyak vizsgálatáról és ellenőrzéséről hatósági szemle tartatott 847 esetben, vegyvizsgálat 20, elkobzás 75, és lefoglalás 18 esetben eszközöltetett

b.) felügyelet 4 gyermekek gyakoroltatott. Engedély adatott dajkálásra 4, az engedély megtagadtatott 2 esetben.

A 7. éven aluli gyermekek gyógyítatásának elmulasztásáról 18 esetben történt elmarasztalás (1891-ben 56 esetben.)

c.) Iskolák megvizsgálása eszközöltetett közegészségi szempontból 249-szer; tisztáltnak találtatott 30, ragály-járvány-kórosnak 2, ragály vagy járvány miatt bezártatott hatóságilag 10, irgnyitattott 9, közegészségi oktatás az 1876. XIV. t. c. 42. §-a szerint adatott 296 iskolában.

d.) A közhelyiségek megvizsgáltattak; e szerint kifogásoltatott zsufolás miatt 2, rossz szellőztetés miatt 38, tisztáltnaság miatt 69, ártalmas légnek miatt 10.

e.) Az egészsegtelen lakások körüli szemlék száma 262, kitisztítás és fertőtlenítés eszközöltetett 93, hatósági figyelmztetés történt 52, eltiltás 3 esetben.

A vármegyének építési szabályrendelete most már a nmgú miniszerium által jóváhagyatván, remélhető, hogy ennek kellő foganasítására által sok egészsegi hátrány meg fog szünni.

g.) Az 1876. évi XIV. t. c. 15. §-ában előrelátott az iparüzletek által a közegészségre való káros befolyások elhárítása, úgy az ipartörvény alá nem eső üzletekre vonatkozó hatósági intézkedésekre alkalom nem volt.

Nagyobb vállalatokból a vasutakon kívül csakis a duna-gőzhajózási társasági, a Koch-féle és a magyar szénipartársulati szénbányai-műveletek léteznek e megyében, mely mindannyi vállalatnál úgy a gyógysegélyről, mint a közegészségügy tekintetében a kellő gondoskodás megvan.

h.) Az 1891. évi XIV. t. c. 6. rendelkezéséhez képest az iparos és gyári alkalmazottaknak betegség esetén való segélyezésére egy betegsegélyző pénztár szervezetett Mohácsban, mely azonban működését csakis az 1893. évben kezdheti meg.

XI. Gyógyfürdők.

Baranyavármegye területén létező gyógyfürdő, a harkányi kénés-hévírfürdő 1892. évi idényéről a szabályszerű jelentés annak idején betérjesztetett.

A gyógyfürdőt az elmúlt év nyarán 1742. vendég látogatta, tehát 10.-el több mint az 1891. évi idényben, de mint egy 200.-al kevesebb, mint az előző években.

Nevezetesebb változás sem a forrás körül, sem az intézményekben nem történt.

Pécsen, 1893. évi március hó 5-én

Dr. Mendl Lajos
megyei t. főorvos.

Hirek.

— **Hymen** Laubheimer Róbert baranyamegyei kir. II.-od tanfelügyelő eljegyezte Suha Rezső pécsvárosi főerdőmester leányát: Frida kisasszonyt.

— **A pécsi egyházmegye a vöröskereszt-egyletnek.** Lapunk mult számában körülmenyesen ismertettük dr. Dulánszky Nándor megyéspüspök körlevele alapján azon nemes buzgalmat, melyet a pécsi egyházmegye a vörös keresztgyelet érdekében kifejt. Ma már a részletekről is megemlékezhetünk. E szerint a megyéspüspök és kaptalan 1249 frt 19 kr költséggel 50 üdülő harcos befogadására és teljes eltartására kötelezték magukat. Ezen kívül hasonló célból kötelezték magukat Dallmann György kisdoroghi plébános 1, Pozsgay József püspöki titkár 1, Károly Ignác apát plébános 1, Magenheim József pécs-belvárosi plébános 2, Eger Zsigmond Ferenc-rendő házfőnök 3, Hepp János szabolcsi, Kristóf József bányatelepi, Frantich Agost kövágószőlősi, Babocsay Pál bodonyi esperes, Márton Márton némethi, Molnár Márton pellérdi, Kulesár János garei, Andrin Gergely keszűli, Stokinger István viszlói plébánosok 1—1. Szauter Antal göröcsényi plébános 2, a baranyavári kerület papsága 1, Úray Atala baáni esperes 2, Mataries Péter dályoki, Pisacsics Ferenc batinaí, Pencz János izségi, Walter József monostori, Csonka Nándor baranyavári plébánosok 1—1, Eberling Matyás babarégi esperes 2, Obadiéh Ferenc nagynyárádi plébános 4, Gianone Gyula maissi plébános 2, Szantner Antal dunazekesői, Keserits Ferenc mohácsi, Schell Antal egerházi esperes, Streicher József németbolyi plébános, Gruzling Ferenc magyarszéki esperes, Rang Nándor magyarhertelendi, Gundy Miklós sásdi, Biró Imre abaliget, Bencze Ferenc, vásárosdombói, Medgyesi Ede felső-mind-

szenti, Pfszterer Emil sztygygyi plébánosok 1—1, Pintér József bonyhádi esperes, Wosinszky Mór apari esperes, Teppert József cikói, Decsko Matyás grábóci, Boross Aurél szalkai, Weisz János manyoki, Anderle József kakasdi plébánosok 2—2, Spies János paksi apát, Bencze István dunaföldvári apát, Kovács János bölcskei, Szonnekker József kömlödi, Mikó György szegzárdújvárosi, Streicher Péter högyészi, Magyar Miklós lengyeli, Csontos Jenő zombai plébánosok 1—1, Péchy József tolnai prépost, Gajdosik János mözsi, Hanuy Gábor szegzardi apát, Holndonner Ferenc báttaszéki, Geng Gyula bátai, Zányi György faddi, Saághy Pál agárdi plébánosok 2—2, üdülő harcos ellátására. E mozgalomhoz világiak is hozzájárultak, így kötelezték magukat: Egedy Sándor göröcsényi bérlő 4, Müller Ollé Karolin, Vér István, Vörös István göröcsényi lakosok Mórlicz Imre regenyei, Müller János baksai, Tömörly József ócsárdi, Kerdl Lajos baksai, Csányi Mihály regenyei lakosok 1—1, Wozinszky Alajos baari lakos 2, Lancsuk [közseg 10 üdülő harcos ellátására — Az egyletnek alapító tagja lett Fölker Matyás értényi esperes plébános; egyszersmindkorra rendes tagok lettek (10 frt lefizetésével) Huber János nádasdi kanonok plébános, Szuly József berkesdi esperes, Dallmann György plébános, Pozsgay József püspöki titkár, Ujváry Miklós szentszéki jegyző. Ezenkénti rendes tagdíjikkban befizetett 137 frt, rendkívüli segélyben 7 frt, különfele segélyezésben 62 frt.

— **Ovatio.** A pécsi kereskedelmi és iparkamara tagjai a hétfői közgyűlésen lelkes ovatioiban részesítették Littke József elnököt azon alkalomból, hogy e kiváló gyáros királyi Ő Felsőgetől az udvari szálítói címet nyerte. A kamara szerencse-kívánatait Ullmann Károly alelnök tolmácsolta, mire Littke József meghatótt szavakkal fejezte ki köszönetét és hangsúlyozta, hogy mint eddig, úgy ezután is a hazai ipar és kereskedelem fejlesztésén fog munkálni, mire kartársai közreműködését is kéri.

— **Kereskedelmi és iparkamarának vagyona.** Pénztári maradvány volt 1891. december 31-en 15 170 frt 49 kr. kamarai illeték befolyt 12 183 frt 40 kr. vegyes bevétel 5 15 frt 27 kr. összesen 27 899 frt 16 kr. kiadott 6 983 frt 75 kr. pénztári maradvány 1892. dec. 31-en 20 915 frt 41 kr. A kamara vagyona 23 494 frt 73 $\frac{1}{2}$ kr. A kamara nyugdíjalap vagyona 4 795 frt 12 kr. — Ezen kimutatás kamarának gazdakodását a legszebb szímben tünteti föl.

— **A »Pécs-Albuma»** 15-ik számát veszik mai lapunkkal olvasóink. Tartalma: L i e c h t e n s t e i n G y ö r g y, (egy emigrans zeneművész emlékezete) képpel, írta dr. Váli Béla Tengeren, költemény, írta N é v t e l e n. Aphorizmak. A »Pécs» albuma ezentúl többször és rendszeresen fog megjelenni. A »Pécs» albuma külön nem kapható, de gondoskodni, hogy újonnan belépő előfizetőink az eddigi számokat is megkaphassák.

— **Séta-hangverseny.** A cs. és kir. 52 gyalogezred zenekara folyó hó 12-én a Hattyu nagytermében dr. Egry Dezsőné úrnő és Hoffer Károly úr szíves közreműködésével a karmesteri nyugdíjalap járárséta-hangversenyt rendez, melynek műsora: 1. Nyitány »Eleonorából» Bethoven. 2. II-ik versenydarab heggedüre (I. r.) Wieniawski. 3. a.) Tartozkodás, b.) Száraz levelek, dalok Schubert Előadja Dr. Egry Dezsőné szül. Drasenovich Melánia úrnő. 4. Ábránd Schumann Róbert művei felett Schreiner. 5. Ária Stabat Materből (cujus animam) zenekar-kisérlettel Rossini. Előadja Hoffer Károly úr. 6. II. Magyar rhapszódia Liszt. Kezdeté d. u. 5 órakor. Beléptidij 1 frt s 50 kr.

— **A városi kórház kibővítésére** vonatkozólag a belügyminister leiratot intézett a városhoz, tudatva, hogy a tervezett reform létesítésére hajlandó, a költségek fedezésére vonatkozólag azonban újabb kimutatást és fölterjesztést kíván oly módon, hogy e fedezet az apóliás díjakból legyen előteremthető úgy szintén a tervekhez szükséges fölvilágosítások is pótlólag fölterjesztesse. Mint értesülünk, minkét rendbeli kívánságnak eleget tett már a kórház igazgatósága és így remélhetjük, hogy kórházunk reformja már legközelebb megvalósul.

A rendőrkapitányok országos congressusán, mely vasárnap Budapesten tartott, Lechner Gyula pécsi rendőrfőkapitány nem vett részt, jölehet részvételét több lap jelezte. A congressus a rendőrkapitányok rangosztályzásának, ez állás emelésének, fizetésök szabályozásának, rendőrkörletek alakításának és a rendőrtisztviselői egyenruha behozatalának szükségességét mondotta ki, óhajtanónak jelentvén a rendőri intézmény államosítását. A congressus memorandumot dolgozott ki, melyet hétfőn nyújtottak át a miniszterelnöknek. Megjegyezzük itt, hogy ha minden rendőrkapitány úgy volna dotálva, mint a pécsi (2000 frt), a rendőrkapitányok lennének az ország legelőregtebb tisztviselői.

— **Gyümölcsösmetékek és ojtványok kiosztása.** A folyó évben is a kérvényező községeknek, iskolák és egyleteknek, szegényebb lelkeseknek és tanítóknak félmilliónál több gyümölcsösmetete s a szegény felvidékieknek 10 000-nél több gyümölcsajtvány fog a földmívelési miniszter által a tavasszal szétosztatni egészen ingyen.

— **Községi faiskolák.** A magyar földhitelintézet a hazai gyümölcsösmetést a községi faiskolák útján előmozdítani óhajtván 1 drb 300 frtos 2 drb 200 frtos 18 drb 100 frtos jutalmat tűz ki oly tanítóknak jutalmazására, a kik faiskolát kezelnék és a fatenyésztés terén szembetűnő sikert képesek felmutatni. E díjakra pályázhat minden magyarországi, faiskolát kezelő néptanító, valamint oly községi kertész is, a ki a faiskola kezelésén kívül a népiszkolákban a gyümölcsösmetést hivatászerűen tanítja és tanításának eredményeként községében és vidékén a nemes gyümölcs termelése terén látható sikert képes felmutatni. Különös figyelemben fognak részesítettetni azok a tanítók, a kik a filloxera által elpusztított vidéken kezelnék mintaszerűen faiskolát. Az idei pályadíjakra a pályázati kérvények f. évi május 1-ig adandók be az illető kir. tanfelügyelőséghez.

— **Halálozások.** Czirják Ferike és Józsika — Czirják Ignácnak gyermekei — meghaltak t. hó 4-én 6-ik, illetőleg 3-ik évükben. Ugyanazon napon temettek el a bánatos szülő Juliska leányukat. Béke hamvaikra!

— **Budapestre utazó tisztelt olvasóinknak** különös figyelmébe ajánljuk az „Erzsébet királyné” szállodat az Egyetem utcában, hol kellemes és csendes otthonra találnak. E szálloda Bereczky Lajos tulajdonos személyes felügyelete mellett, tiszta, szép szobáival, gondos kiszolgálás és jutányos árával minden igényeknek megfelel. A belváros közepén lévén, leghamarabb el lehet jutni innen a város minden részébe; a villamos vasút állomása is a szálloda szomszédságában van. Éttermében izletes ételek és italok jutányos áron szolgáltatnak ki, kivéve minden irányban a legjobban van berendezve.

— **Célszerű kezdeményezések.** A pécsi kereskedelmi és iparkamara hétfői közgyűlésén az elnökség megbízott, hogy tegyen lépéseket, miszerint a pécs-

vidéki nagyobb városok telefon útján összeköttetésbe hozassanak Péccsel, mint központtal. Továbbá, hogy Mohácson egy fazekas-szaktanfolyam létesíttessék, melynek célja, hogy a fazekas-ipar modernebb formákat fogadjon el és így módon ez iparágunk versenyképessége fokoztassék. És végre, hogy a létesítendő országos kiállítás alkalmából Magyarország ipari és kereskedelmi leírása egy a kamarák által szerkesztendő nagyszabású műben állkoztassék. — E kezdeményezésekért a kamarát a legteljesebb elismerés illeti meg.

Az aradi Kölcsey-Egyesület ismervé azon hazafiai kegyeletet, mely Arad városához fűzve van, elhatározta, hogy az 1848—49. évi szabadságharcra vonatkozó emléktárgyakat egybegyűjti, s azoknak állandó időkre leendő megőrzését erkölcsi és anyagi erejével biztosítja. Az eszme megvalósult: — a kezdeményezés fenyves eredményekhez vezetett. Kilencz tereben 26 nagy üvegszekrényben elhelyezett ereklyék tartják ébren vértanúink és szabadsághőseink emlékeit. Kézirataink pedig, mely több mint 10 000 drb. egykorú kéziratokat tartalmaz, a történetíróknak nyújt nagybecsű és megbízható adatokat. A gazdagnak elismert Erekye-Muzeum, melyben minden tárgy leírással és az adományozó nevével ellátva van, f. évi március hó 15-én d. e. 11 órakor fog ünnepélyesen megnyitni s a nyilvánosságnak átadni. Miről a szabadságharc emléke iránti kegyelettel viseltető közönséget azon kérelemmel van szerencsénk értesíteni, hogy a muzeum gyarapítására irányuló törekvésünket gyamolítani kegyelkedjék, azok pedig, kik az ünnepélyen részt venni szándékoznak, megérkezésüket március hó 12-éig a muzeum-bizottság elnökének bejelenteni sziveskedjenek. Kelt Aradon, 1893. évi március hó 1-én. Kisteleki Lévy Henrik s. k. a muzeum vednöke. Varjassy Árpád, s. k. a muzeum-bizottság elnöke, dr. Sallay Béla, s. k. a Kölcsey-Egylet alelnöke. Dömötör László, s. k. jegyző. Lendvay Sándor, s. k. pénztáros

Hírek a szomszédból.

Uj urnatemetőt fedeztek fel Tolnamegyében, Dunaföldvár határában, Forster Benő pascumi birtokán rigolirozás közben. Találtatott alig két lábnyi mélységben, 20—60 cm. távolságban 28 db különböző nagyságu, feketére égetett agyag edény és néhány bronz-tekercs. Az urnák igen laza és törékeny állapotban voltak és a legkisebb érintésre szétmáltak, magasságuk 10—50 cm. között váltakozik. A leletről elentés tételt tudományos akademiának.

A kaposvári kaszinó február hó 26-án tartotta tisztújító közgyűlését. Elnökké újból Pallavicini Ede örgről választott meg Igazgató Makfalvy Géza, titkár dr. Sánta Elemér, pénztáros Würth Adolf, könyvtáros Priliszauer Adolf, ügyész dr. Berger Samu. A tagok száma 236. A könyvtár alí 233 müből 407 kötetben, a mi bizony edes kevés volna még egy falusi kaszinóban is. A bevételek 3725 frt 21 kral, a kiadások pedig 3054 frttal irányoztattak elő. Egy építendő kaszinó-épület tárgyakban most folynak a tárgyalások.

A kaposvári siket-néma intézet a kormánytól 600 frt évi segélyt kap. Ez intézetnek jelenleg 27 növendéke van és pedig a legtovolabbi vidékekről, sőt még külföldről is. Csak sajnálni tudjuk, hogy Pécssett nincs ily intézet. Hol vagytok, pécsi és baranyamegyei emberbarátok, kaszinók és nőegyletek!

Somogyvármegye népnevelési viszonyait érdekesen tünteti föl Kubányi Károly tanfelügyelő jelentése, mely szerint az elmúlt évben volt a vármegyében 54 ezer 781 tanköteles gyermek, ezek közül 6—15 éves fiu 28193, leány 26588. A tan-

kötelessék száma az előző évhez viszonyítva esökkent 148-al, mínek oka mindenesetre a járványokban keresendő. A tankötelessék között magyar 49420, német 2593, horvát 2766, rutlén 2. Tot tankötelesekről mit sem említ a kimutatás, pedig bizony Somogyvármegye lakossága között feles számmal vannak tótok és így ezek gyermekeinek kihagyása minden esetre hibául róható föl. Iskolája van 289 községnek, a szomszéd község iskolájába járnak 19 községből, pusztai iskola van összesen 21, a mi bizony, tekintve, hogy mennyi a nagy birtok Somogyvármegyében, elenyésző semmiség. A tankötelessék közül iskolába jár 51768, vagyis 94 és fél százalék, iskolába nem jár 3013. — Iskolamulasztásért pénzbírságot szabtak ki 27669 esetben, bírsággé befolyt 591 frt 50 kr. A tanítók száma 539, kik közül képesített 491, nem képesített 48. Az iskolát végzett 12 éves tanulók közül irni és olvasni megtanult 5719, a mi bizony nem valami nagy arányszám. Egyáltalán elmondható, hogy Somogyvármegye tanügye még nagyon is fejlődésre képes, sőt arra nagyon is rászorul. A hol annyi ír van, mint Somogyvármegyében, ott az iskolágyének sokkal virágzóbb állapotban kellene lenni, mint van jelenleg.

Legujabb.

A képviselő házból.

Budapest, március, 7. (A „Pécs” sajtó távirata.) Gróf Csáky Albin vallás és közoktatásügyi miniszter nagy hatású beszédet tartott, melynek folyamán fölolvasta nyolc püspöknek rendeletét, melyek 1875-ből keltezők és melyekben plebánosoknak meghagyták, hogy az ekeresztelési esetekben az anyakönyvi kivonatokat a protestans papoknak kiadják — Szalay országgy képviselő megtámadja báró Hornig veszprémi püspököt, ki soha sincs székhelyen és akit nem papi érdemei segítettek a püspöki székre.

Felolós szerkesztő és kiadó tulajdonos:

FEILER MIHÁLY.

Nyom. Feiler Mihálynál (lyceumi nyomda) Pécssett.

1893. sz. tjkv. 1892 4351.

Árverési hirdetés.

A pécsi kir. tszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Klein Jakab végrehajtatónak **Dorn György s neje Weber Magdolna** végrehajtatászenvedő elleni 205 frt kr. tőkekövetelés s jár. ir. végrehajtatási ügyében a pécsvári kir. járásbírósg területén levő Feked község határában fekvő, a fekedí 330. sz. tjkvben felvett 884c. hsz. szőlőre 352 frt kikiáltási árban mégis Feked község határában Nichter József és Kallenberger Tamás között fekvő Weber Katalin tulajdonát képező házra 200 frt ezennel megállapított kikiált. árban elrendelte s hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi április hó 20-ik napján d. e. 10 órakor Feked község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási aron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát, vagyis 35 frt 20 krt és 20 frttal készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz.42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezehez letenni, vagy az 1881. évi 60. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Pécssett a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál 1892. évi december hó 12. napján. **BogyayPongrác** kir. tszéki bíró.

A

meghülés által keletkezett betegségek legnagyobb része nagyon könnyen volna megelőzhető alkalmas háziszerek azonnali alkalmazása által. A Horgony-Pain-Expeller ily esetekben a

legjobb bedörzsölés.

Hasonló jó eredménnyel használható csúsz, köszvény és tagszakgatás, valamint fejfájás, hátfájdalmak, csípő-fájdalmak stb. ellen és majdnem minden háztartásban készletben van. Ezen szer 40 kros, 70 kros és 1 frt 20 kros üvegekben majdnem minden gyógyszer-tárban kapható. Minthogy értéktelen utazatok is léteznek, kifejezetten a

a Richter-féle Horgony-Pain-Expeller kéréndő.

Évek óta ki próbált, fájdalomcsillapító háziszert, köszvény, csúsz, és idegbajok ellen.

K w i z d a - f é l e k ö s z v é n y f o l y a d é k

Kwizda-féle

köszvényfolyadék

Egész palackkal 1 frt o. é. fél palackkal 60 krajcár. Kapható minden gyógyszer-tárban. — Fő-letét: kerületi gyógyszer-tár Kornenburgban. 3

Tessék a védjegyre ügyelni a vételei hatá-
rozóiban kifejezve: K w i z d a - f é l e k ö s z v é n y f o l y a d é k

SCHLICK -féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: VI. KERÜLET, KÜLSŐ VÁCZI-UT.

Városi iroda és raktár: PODMANICZKY-UTCZA 14. — Fiók-raktár KEREPESI-UT 77.

Gőz- és járgány-cséplőkészületek

számos első díjakkal kitüntetett

szab. Schlick-féle 2 és 3 vasú ekék,

mélyítő- és egvetemes acél-ekék,

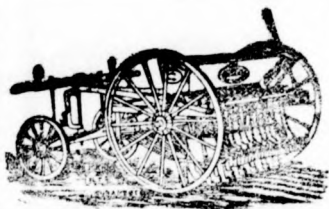
eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle

egyvasú ekék, talajmivelő-eszközök,

valamint

Schlick-féle szab. „Haladás” sorbavetőgépek.

Takarmánykészítő gépek, darálók, őrlőmalmok és mindenemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő és marokrakó arató-gépek és fűkaszó-gépek, szállítható mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

8107. sz. tk. 1892.

4353.

Arverési hirdetmény.

A dárdai kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Bihari Benő ügyvéd dárdai lakos végrehajtónak

Hürzel Mária

dárdai lakos végrehajtást szenvedő elleni 19 frt 85 kr. tőke követelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az arverést a dárdai kir. járásbírósa területén levő Kísfalud községben fekvő a kísfaludi: 672. sz. tkvben felvett s jelenleg Hürzel István nevén álló 1418. hsz. fekvőségre 472 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1893. évi március hó 27. napján d. e. 10 órakor Kísfaludon a jegyzői irodában megtartandó nyilvános arverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10°/o-át vagyis 47 forint 20 krajcárt készpénzben vagy az 1881. 60. t.-c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerényt átszolgáltatni.

Dárdán a kir. járásbírósa mint tknyvi hatóságnál 1892. évi dec. hó 9. napján. **Jobst Béla** kir. aljbíró.

Arverési hirdetmény.

A dárdai kir. bíróság mint tkkvi hatóság közhírré teszi, hogy Boek Bernát kácsfalui lakos végrehajtónak néhai Szarkanyac Dobro örökösei, u. m.

Szarkanyac Szávó. kk. Szarkanyac Andras, Iliá és Stana

kácsfalui lakos végrehajtást szenvedő elleni 276 frt — kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az arverést a dárdai kir. bíróság területén levő Kácsfalud községben fekvő, a kácsfalui 257. számú tkvben felvett 28. hsz. fekvőség és 353. számú ház az 1881. 60. te. 156. §-a alapján egészben s egy a társtulajdonos Szarkanyac Dobro illetőségére is 160 frt, a kácsfalui 670. sz. tkvben felvett 865. hsz. fekvőség néhai Szarkanyac Dobro illető felére 142 frtban mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1893. évi április hó 5-ik napján d. e. 10 órakor Kácsfalud községben a jegyzői irodában megtartandó nyilvános arverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis 16 frt s 14 frt 20kr készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerényt átszolgáltatni.

Dárdán a kir. bíróság mint tkvi hatóságnál 1892. évi dec. hó 31. napján. **Jobst Béla** kir. aljbíró.

Borju-gyomor

a legmagasabb piaci árakon megvételik.

SAMEL LIPÓT

Teplitz (Csehország).

Csinos minták magánmegrendelőknék ingyen és bérmentve.

Gazdag tartalmu mintakönyvek, minők még eddig soha sem, szabóknak bérmentve lenül küld-
nek.

Nem adok semmi engedmenyt 2¹/₂ vagy 3¹/₂ frt méter-árból, sem aján-
dékot nem adok sz bókna, mint azt a versenytársak teszik, hanem sz-
bótt és netto árakat adok, hogy minden magánvevő jól és olcsón
vásárolhasson. Ugyanazért kérem, hogy megrendeléseknél csak az én
mintakönyveimet kérik.

Övönködjünk a versenytársak áremegnényeket tartalmazó leveleitől.

Öltöny-szövetek:

Peruvien és dasing a clerus részére, rendeletszerinti szövetek tisztviselői
egyenruhák, veteránok, tüzoltók, tornászok, livrée-k számára. Posztók
billard és játszó asztalokra, kocsihuzatok loden (vizmentes is),
vadászruháknak, mosó szövetek utazó-plalék 4 frtől 14 frtig. Aki
árát megérő, jó, tartós, tiszta gyapju posztórukat és nem olcsó ron-
gyokat akar venni, melyek alig állják a szabó-czérnát, az forduljon

Stikarofszky Janoshoz Brünben

(az osztrák
Manchesterben.)

Kinek a legnagyobb posztógyári raktára van 1/2 millió forint értékben.

Hogy gyáram nagy versenyképességét kimutassam, kijelentem, hogy
kezemből összpontosítottam a legnagyobb posztókvitele, kamm-
garn-gyártása, szabókelekek és nagy könyvkötészet, mind saját
céljaimra. Hogy erről mindenki meggyőződhessék, a n. é. közönséget meg-
hívom, hogy alkalommal tekintse meg áruházamat, melyben 150 alkal-
mazott van — Szállítás oszupán utánvét mellett! Levelez s német,
magyar, cseh, lengyel, francia és angol nyelven.

Legérdekesebb s legtartósbb értékű ajándékok!

SCHÖNWALD IMRE

ékszerész, órás és látszerész

Főüzlet:

Király-(fő)-utca, a „Hattyu“-épületben.

PÉCSETT

Műhely:

Király-(fő)-utca, Mestries-féle házban.

Egy pontos járásu ébresztő óra	. . . . .	2 frt 80 kr.
Állany Remontoir-óra	. . . . .	4 frt 80 kr.
Ezüst Cylinder Remontoir-óra	. . . . .	7 frt 50 kr.
Ezüst Ancer-Remontoir kettős fedéllel	. . . . .	10 frt 00 kr.

Egy ezüst Ancer, Toula-Remontoir-óra, finom szerkezettel . . . . . 16 frt.

8 nap járó csinos iroda-óra 4 forint 20 kr.

Szemüvegek finom lencsékkel	. . . . .	1 forint 40 krajczár.
Orrszoritók finom lencsékkel	. . . . .	1 forint 40 krajczár.

8 nap járó csinos inga-óra 12 forint.

14 nap járó és ütő inga-óra 16 forint.

14 nap járó finom salon-óra 20 frt.

Nagy raktár legfinomabb uri és női arany órákból, gyémánt, brilliáns, nemes opál és igaz-gyöngy ékszerekből.

Mindennemű avult arany és ezüst tárgyak, valamint mindennemű pénznemek legmagasabb áron beváltatnak.

Óráknál 5 (öt) évi jótálást nyujtok.

Kiváló tisztelettel

Schönwald Imre.

S z a b o t t g y á r i á r a k !

Pontos és szolid kiszolgálás! A tárgyak valódiságáért jótállok!

Pontos és szolid kiszolgálás! A tárgyak valódiságáért jótállok!